

ONDERWERP

Archeologisch onderzoek Oosterveld fase 2, verslag proefsleuvenonderzoek en evaluatie/selectie-advies

PROJECTNUMMER

C03091.000197

ONZE REFERENTIE**DATUM**

8 februari 2018

VAN

Ingrid E. Benjamins

KOPIE AAN

Rens Riechelman, Kees Verschoor, Marjo Montforts, Alexandra Mars

In de periode januari 2018 heeft een proefsleuven onderzoek plaatsgevonden in het plangebied Oosterveld fase 2.

Op basis van dit onderzoek is bijgevoegd verslag opgesteld door Raap (Burmans, 22-01-2018) en bijgevoegd evaluatierapport ((Hielkema, 31-01-2018)).

Samenvatting verslag

In het plangebied zijn in totaal 41 proefsleuven aangelegd met een oost-west oriëntering. De sleuven waren vier meter breed, met een lengte van 25 meter.

In het perceel direct ten zuiden van de Tweede Laan zijn 36 proefsleuven aangelegd. Het esdek is in het oostelijk deel van het terrein zo danig geërodeerd dat deze niet meer aanwezig is, opgenomen in de bouwvoor. De mate van verstoring onder de bouwvoor, is echter gering.

In het

westelijk deel is het esdek minder geërodeerd. Er hier grotendeels nog een E- en/of B-horizont onder het esdek aanwezig.

In dit deelgebied zijn noord-zuid gerichte sloten en greppels aangetroffen, veelal gelijk aan de kadastrale minuut uit 1832. Aan de noordzijde van het terrein is een oost-west georiënteerde palenrij aangetroffen. De palen komen overeen met die aangetroffen in het onderzoek van fase 1 en lijken daarmee te komen uit de Late Nieuwe Tijd.

In het zuidelijke perceel zijn vijf proefsleuven aangelegd. Het terrein is hier sterk geërodeerd. Er is nooit een esdek geweest. Onder de bouwvoor bevindt zich direct de C-horizont. In het zuidelijke perceel zijn paarsgewijs greppels aangetroffen, waarin aardewerk en glas uit de 18e-19e eeuw is gevonden.

In totaal zijn 61 vondsten verzameld, de meeste afkomstig uit de bouwvoor. Het gebruiksaardewerk betreft steengoed en industrieel wit aardewerk. Het bouwmetaal betreft een deel van een beschilderde wandtegel. Van glas zijn fragmenten van flessen, drinkglazen en vensterglas verzameld. De metaalvondsten betreffen munten, die - voor zover leesbaar- uit de 19e eeuw dateren, knopen, een loodzegel en overige (delen van) voorwerpen van lood, koper en ijzer.

Raap stelt in het evaluatie- en selectierapport wat betreft uitwerking dat:

“Voorgesteld wordt om de sporen, profielkolommen en alle vondsten van aardewerk, bouwmetaal en glas uit te werken conform Programma van Eisen. Voor de metaalvondsten wordt voorgesteld om een selectie uit te werken en de overige vondsten uit het vondstmateriaal te verwijderen. In tabel 2 (zie evaluatieverslag in bijlage) is een overzicht gemaakt van metaalvondsten die voor uitwerking en conservering in aanmerking komen. Voorgesteld wordt om enkele recente metaalvondsten (n=7) niet verder uit te werken en ze uit het vondstmateriaal te verwijderen. De geselecteerde metaalvondsten behoeven conservering voordat zij aan het depot kunnen worden overgedragen. Als er munten zijn die na 1950 dateren, dan worden deze gedeselecteerd en niet aan het depot overgedragen.”

Wij kunnen ons hier deels vinden. Echter stellen wij voor vondsten uit de bouwvoor niet nader uit te werken. Wij zien deze als niet relevant voor de beantwoording van de onderzoeksvragen.

Advies plangebied

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn vrijwel alleen sporen (sloten, greppels en een palenrij) aangetroffen die te relateren zijn aan het agrarisch gebruik van het land in de Nieuwe tijd . Het meeste vondstmateriaal is afkomstig uit de bouwvoor en stamt uit de 18-19e eeuw. Het vondstmateriaal uit de sporen dateert eveneens uit de Nieuwe tijd. Ouder vondstmateriaal is niet aangetroffen.

Voor het onderzochte gebied wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Op basis van de bevindingen van Raap, wordt door ons geadviseerd het terrein van fase 2 vrij te geven voor de geplande ontwikkelingen.

Dit advies dient door het bevoegd gezag nog te worden overgenomen, zodat een selectiebesluit genomen wordt. Hiertoe is op de volgende pagina een mogelijkheid gegeven middels ondertekening.

Bijlage:

- *Verslag opgraving Oosterveld-Norg fase 2, gemeente Noordenveld, Drs. H.H. Bürmann, 22 januari 2018 inclusief kaartmateriaal.*
- *Evaluatieverslag Oosterveld-Norg fase 2, gemeente Noordenveld, Drs. J.B. Hielkema, 31 januari 2018.*

Goedkeuring Bevoegd Gezag	Datum: Handtekening:
Goedkeuring Depothouder	Datum: Handtekening:

Verslag opgraving Oosterveld-Norg fase 2, gemeente Noordenveld

Drs. H.H. Bürmann, 22 januari 2018

Inleiding

In het kader van de realisering van fase 2 van de voorgenomen nieuwbouw op het Oosterveld in Norg, is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Eerder uitgevoerde booronderzoeken hebben aangetoond dat er in het plangebied een esdek aanwezig is. Vanwege de conserverende werking van dit esdek op eventuele archeologische sporen heeft het gebied een hoge archeologische verwachtingswaarde. Het te onderzoeken terrein omvat twee percelen, het noordelijke perceel ligt tussen de Tweede Laan en een zandpad, het zuidelijke perceel ligt tussen het zandpad en de Peesterstraat. In totaal zijn 41 proefsleuven aangelegd met een oost-west oriëntering. De sleuven waren vier meter breed, met een lengte van 25 meter. Conform het Programma van Eisen zijn aanvankelijk is vanaf het noorden gezien als eerste de 1e rij proefsleuven aangelegd, daarna rij 3, rij 5 et cetera. Vervolgens zijn op basis van aanwezigheid van een relatief intacte podsolbodem de proefsleuven in het westelijk deel van het terrein van de rijen 2, 4, 6 et cetera aangelegd (figuur 1).

Voorlopige interpretatie

Noordelijk perceel

In het perceel direct ten zuiden van de Tweede Laan zijn 36 proefsleuven aangelegd. Het esdek is in het oostelijk deel van het terrein sterk geërodeerd. Er is hier geen esdek aanwezig. Deze is geheel opgenomen in de bouwvoor. De mate van verstoring onder de bouwvoor, is echter gering. In het westelijk deel is het esdek minder geërodeerd. Er hier grotendeels nog een E- en/of B-horizont onder het esdek aanwezig.

In het noordelijk perceel zijn negen noord-zuid gerichte sloten aangetroffen, die over het gehele terrein in de proefsleuven doorlopen. De oriëntatie van deze sloten is gelijk aan de oude perceelgrenzen op de kadastrale minuut uit 1832. Tevens liggen er enkele kortere noord-zuid gerichte greppels. In het oostelijk deel van het terrein liggen paarsgewijs zes oost-west georiënteerde sloten. In de zuidoost hoek zijn twee noordwest-zuidoost gerichte sloten aangetroffen parallel aan het (naamloze) zandpad tussen het noordelijke en het zuidelijk perceel. Aan de noordzijde van het terrein is een oost-west georiënteerde palenrij aangetroffen. De palen komen overeen met die aangetroffen in het onderzoek van fase 1 en lijken daarmee te komen uit de Late Nieuwe Tijd.

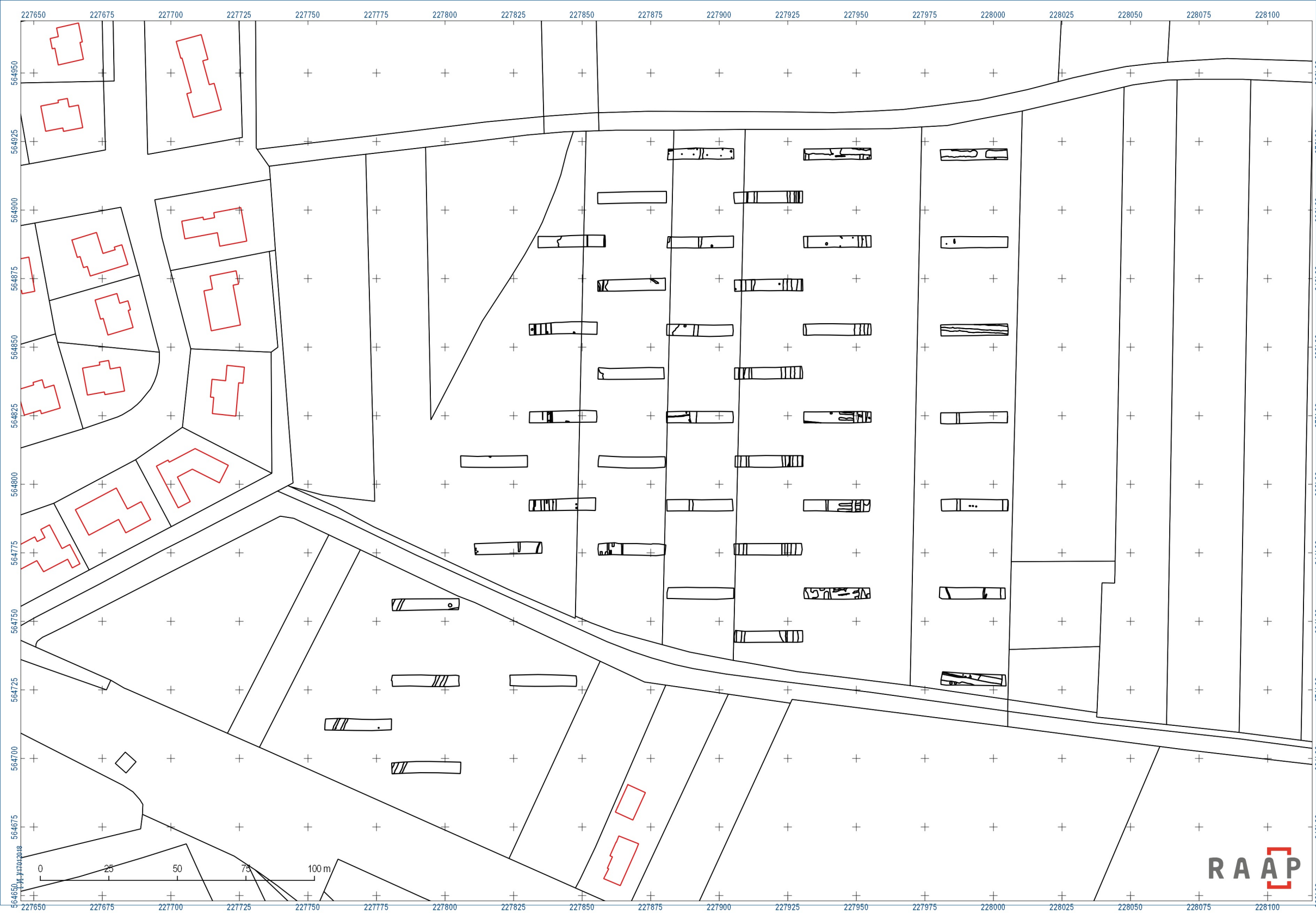
Zuidelijk perceel

In het zuidelijke perceel zijn vijf proefsleuven aangelegd. Het terrein is hier sterk geërodeerd. Er is nooit een esdek geweest. Onder de bouwvoor bevindt zich direct de C-horizont. In het zuidelijke perceel zijn paarsgewijs greppels aangetroffen, waarin aardewerk en glas uit de 18^e-19^e eeuw is gevonden. Op de kadastrale minuut uit 1832 is het betreffende gebied heide, in bezit van de markgenoten Norg-Oosteinde. Aan het begin van de 20^e eeuw is het gebied ontgonnen en in gebruik genomen als akker. De oriëntatie van deze greppels is gelijk aan de perceelgrenzen uit deze periode.

Advies

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn vrijwel alleen sporen (sloten, greppels en een hekwerk) aangetroffen die te relateren zijn aan het agrarisch gebruik van het land in de Nieuwe tijd . Het meeste vondstmateriaal is afkomstig uit de bouwvoor en stamt uit de 18-19^e eeuw. Het vondstmateriaal uit de sporen dateert eveneens uit de Nieuwe tijd. Ouder vondstmateriaal is niet aangetroffen.

Voor het onderzochte gebied wordt geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Evaluatie/selectie proefsleuvenonderzoek Oosterveld-Norg fase 2

Drs. J.B. Hielkema, 31-1-2018

Samenvatting veldwerk

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn 41 oost-west gerichte proefsleuven van 4 x 25 m aangelegd in een verspringend grid. In de proefsleuven zijn greppels van perceelscheidingen en palenrijen aangetroffen. Deze sporen zijn te dateren in de Nieuwe tijd.

In totaal zijn 61 vondsten verzameld, de meeste zijn afkomstig uit de bouwvoor. Het gebruiksaardewerk betreft steengoed en industrieel wit aardewerk. Het bouwmetaal betreft een deel van een beschilderde wandtegel. Van glas zijn fragmenten van flessen, drinkglazen en vensterglas verzameld. De metaalvondsten betreffen munten, die - voor zover leesbaar- uit de 19^e eeuw dateren, knopen, een loodzegel en overige (delen van) voorwerpen van lood, koper en ijzer.

materiaal	aantal
aardewerk	15
metaal ferro	1
metaal non-ferro	17
metaal munt	17
bouwmetaal	1
glas	8
kleipijp	2
totaal	61

Tabel 1. Vondstaantal per materiaalcategorie

Voorstel uitwerking

Voorgesteld wordt om de sporen, profielkolommen en alle vondsten van aardewerk, bouwmetaal en glas uit te werken conform Programma van Eisen. Voor de metaalvondsten wordt voorgesteld om een selectie uit te werken en de overige vondsten uit het vondstmateriaal te verwijderen. In tabel 2 is een overzicht gemaakt van metaalvondsten die voor uitwerking en conservering in aanmerking komen. Voorgesteld wordt om enkele recente metaalvondsten (n=7) niet verder uit te werken en ze uit het vondstmateriaal te verwijderen. De geselecteerde metaalvondsten behoeven conservering voordat zij aan het depot kunnen worden overgedragen. Als er munten zijn die na 1950 dateren, dan worden deze gedeselecteerd en niet aan het depot overgedragen.

Er zijn geen monsters genomen.

vondst	spoor	WP	materiaal	specifiek	aantal	beschrijving	selecteren	conserveren
1	999	-	MXX	NON	1	ovaal plaatje	j	j
2	9001	wp5	MXX	NON	1	knoopje	j	j
3	9001	wp6	MXX	MUN	1	halve cent 1828?	j	j
4	9001	wp9	MXX	MUN	1	1 zilver 10 ct 1874	j	j
4	9001	wp9	MXX	MUN	1	onleesbaar	j	indien ouder dan 1950
5	34	WP10	MXX	NON	1	knoop	j	j
6	9001	WP12	MXX	NON	1	half oog	n	n
7	9001	WP13	MXX	MUN	1	halve cent 1829	j	j
8	13	WP13	MXX	FER	1	staaf met oog	n	n
9	9001	WP15	MXX	NON	1	lood	j	n
10	9001	wp16	MXX	NON	1	patroonhuls	n	n
11	9001	WP17	MXX	FER	1	plat stuk	n	n
13	9001	WP17	MXX	NON	1	pootje van grape?	j	j
15	9001	WP16	MXX	FER	1	dikke spijker	n	n
16	9001	wp20	MXX	MUN	1	1 ct eind 19e eeuw	j	j
16	9001	wp20	MXX	NON	1	lood, staafje	n	n
17	9001	wp20	MXX	MUN	1	1 ct W 19e eeuw	j	j
18	16	wp20	MXX	NON	1	onderdeel wijzer van klok	j	j
19	76	WP23	MXX	NON	1	munitie?	n	n
20	78	wp24	MXX	MUN	1	10 ct 1897, zilver	j	j
23	9001	WP24	MXX	MUN	1	10 ct, zilver, waarschijnlijk 19e eeuw	j	j
24	9001	WP28	MXX	MUN	1	1 cent 19e eeuw	j	j
25	9001	WP28	MXX	MUN	1	munt, sterk gesleten	j	indien ouder dan 1950
26	9001	WP28	MXX	NON	1	knoop	j	j
27	9001	WP29	MXX	MUN	1	onleesbaar	j	indien ouder dan 1950
28	9001	WP29	MXX	MUN	1	onleesbaar	j	indien ouder dan 1950
28	9001	WP29	MXX	NON	1	knoop	j	j
29	9001	WP29	MXX	MUN	1	-	j	indien ouder dan 1950
29	9001	WP29	MXX	NON	1	lood	j	n
30	9001	WP30	MXX	NON	1	merkloodje	j	n
31	9001	wp36	MXX	MUN	1	1 ct 1821	j	j
33	76	WP41	MXX	NON	1	lood, deel van schijf	j	j
34	9001	WP41	MXX	MUN	1	1 ct 1880	j	j
35	9001	WP41	MXX	MUN	1	1 ct 1830	j	j
35	9001	WP41	MXX	MUN	1	onleesbaar	j	indien ouder dan 1950

Tabel 2. Metaalvondsten, voorstel voor selectie en conservering.